

ปีที่ ๓
ฉบับที่

วารสารวิชาการ

ศิลป์ปัตยกรรมวิถีสาน ๑๗

สถาศิลป์และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย
(กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๕)
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ศิลปวัฒนธรรม

อิสาน

Journal of Isan Arts and Culture

ภาพประกอบ :

www.thbif.onep.go.th

www.blockdit.com/fishway

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน จากเอกลักษณ์ปูทูลกระหม่อม ชุด “ปูแปงลำเพลิน”

Creation of Isan folk dances from the identity of
her royal highness princess chulabhorn walailak's crab "Pu Pang Lam Ploen"

นันรวัฒน์ เขตชมภู
ราชพิชญ์ เรียมร้อย
พิรากรณ์ พันธุ์มณี °
คงฤทธิ์ ตราษี °

Nantawat Khethompoor
Ratchapich Riabrol
Pirapon Phanmanee
Khongkrit Trasi

๑ อาจารย์ที่ปรึกษา ประจำหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร

คณะมนุษศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

๒ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

ผลการวิจัยพบว่า ปูทูลกระหม่อมหรือ ปูแบงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นปูชนิดเดียวที่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นจุดเด่นของปูทูลกระหม่อม Jessie ได้กำหนดคุณทรีโอคแบบเครื่องแต่งกายโดยยึดแม่แบบจากเอกลักษณ์ของปูทูลกระหม่อมนำมาเป็นท่ารำแสดงของวงกิริยาการเดินของปู สีสันของปู สู่เครื่องแต่งกาย ให้ความสวยงามซึ่งคุณค่าต่อการที่ควรส่งเสริมสืบทอดเพื่อเป็นการอนุรักษ์ปูทูลกระหม่อมต่อไป

คำสำคัญ : ปเป้ปั่น, นางยุประดิษฐ์, นาคศิลป์ร่วมสมัย

Abstract

The research aims Creation of Isan folk dances from the identity of the King "Pu Pang Lam Ploen" to study 1) History of the King's Crab 2) to be creative Contemporary Isan Dance: Pu Pang Lam Ploen Set University In this study, the researcher aimed to study King crab or powder crab, which was given the name from Her Royal Highness Princess Chulabhorn Walailak, resides at Dun Lamphun Non-Hunting Area, Ban Na Chueak, Na Chueak District, Maha Sarakham Province. It is considered one of the wildlife reserves of Maha Sarakham Province, which is a colorful crab consisting of The carapace is purple, the mangosteen peel, the edge of the eye socket, the edge of the carapace, the ♂ pairs of walking legs, and the claws on both sides are yellow-orange at the end of the last leg and the tip of the claw is ivory white, which is unique to the nature-created king crabs or starch crabs. which is different from other crab species Therefore, crabs or crabs are known in the tourism economy of the community in Na Chueak Village, Na Chueak Sub-district, Na Chueak District, Maha Sarakham Province. The researcher studied the composition of the crab. The creation of Isan folk dances from the "Pu Pang Lam Ploen" series is a Mo Lam Ploen folk performance. presented in the form of descriptive research papers and the form of dancing by video recording

The results showed that King crab or Crab flour is unique. It is the only crab species in the northeastern region of Thailand. The researcher saw the strengths of the crab. Therefore, the music and costume design was determined based on the identity of the crab. The dance moves of the crabs, the colors of the crabs, to the costumes. Give beauty and value that should be promoted and inherited in order to continue to conserve crown crabs.

Keywords : Pu Pang Lam Ploen, Choreography, Contemporary Dance

การสร้างสรรค์น้ำดื่มพื้นบ้านอีสานจากเอกสารลักษณ์ปูฐุกรະหม่อม ชุด “ปูແປ່ງລຳເພີນ”

นันรัตนา เขตชนก
ราชพิพญ์ ເຮືຍບຮ້ອຍ
พิราภรณ์ ພັນຮຸມນີ້
คงฤทธิ ตราษີ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเขตพื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพันเป็นสถานที่สำหรับการเรียนรู้ทางด้านระบบนิเวศ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การเผยแพร่ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์จึงเป็นหน้าที่หลักขององค์กรท้องถิ่นที่จะต้องร่วมมือกับสรรสร้างกิจกรรมให้เกิดการรับรู้ เกิดแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมปูฐุกรະหม่อมและเข้ามาศึกษาเรียนรู้ระบบวนวิเศษที่ป่าดูนลำพัน อันส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจท้องถิ่นชุมชนเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้ชุมชนในหมู่บ้านมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจนทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาต่อไปได้และยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ทางสังคม ชุมชนให้ดีขึ้นอีกด้วย แต่ด้วยความเจริญเข้ามาย่างรวดเร็วให้คนในท้องถิ่น ชุมชนนักท่องเที่ยว อาจลืมเนื้กถึงผลกระทบที่มีต่อสภาพแวดล้อมของป่าชุมชนและที่อยู่อาศัยของสัตว์ จนพลอยทำให้สัตว์อย่างเช่น ปูฐุกรະหม่อมอาจสูญพันธุ์ได้

ป่าดูนลำพันเป็นสถานที่แห่งหนึ่งในตำบลนาเชือก อำเภอโนนสูง จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสถานที่ที่เต็มไปด้วย พืชพรรณและสัตว์ป่าหลากหลายชนิด มีลักษณะ เป็นป่าธรรมชาติ มีน้ำailleเฉพาะที่ตลอดเวลา หรือที่เรียกว่า “ป่าดีบชืน” และป่าแห่งนี้มีสัตว์ ชนิดหนึ่งที่มีเพียงหนึ่งเดียวในโลก ชื่อว่า เป็นสัตว์ป่าดูนลำพัน บ้านนาเชือก อำเภอโนนสูง จังหวัดมหาสารคาม นั้นคือ “ปูฐุกรະหม่อม” หรือชื่อเรียกว่า “ปูແປ່ງ” เป็นปูน้ำจืด ปูฐุกรະหม่อมหรือปูແປ່ງ ที่ได้รับพระราชทานนามจากสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวัลลัภลักษณ์ อัครราชกุมารี อาศัยอยู่ ณ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพัน บ้านนาเชือก อำเภอโนนสูง จังหวัดมหาสารคาม ถือว่าเป็นสัตว์ป่าสงวนแห่งชาติชนิดหนึ่งของจังหวัดมหาสารคาม ลักษณะของปูແປ່ງ กระดอง มีสีม่วงเปลือกมังคุด ขอบเบ้าตา ขอบกระดอง ขาเดินทั้ง ๔ คู่ และก้ามหนีบทั้ง ๒ ข้าง มีสีเหลืองส้มปลายขาข้อสุดท้ายและปลายก้ามหนีบมีสีขาวงาช้าง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ตัวของปูແປ່ງที่ธรรมชาติสร้างขึ้น โดยมีความแตกต่างจากปูพันธุ์อื่น ด้วยลักษณะสีสัน ที่มีความโดดเด่นและเป็นสัตว์ที่หายากโดยปูແປ່ງถูกค้นพบในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๖ โดย ศ.ไพบูลย์ นัยนตร และผู้เชี่ยวชาญจากพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติ ประเทศไทย และในปัจจุบัน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวัลลัภลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงพระศรีสวางค์วัฒนวรขัตติยราชนารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๓๖ พรรษา จึงขอพระราชทาน

ซึ่ว่า ปู่ทุ่กระหม่อม และกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ลำดับที่ ๑๔ ของสัตว์จำพวกไม่มีกระดูกสันหลัง จึงทำให้ปู่ทุ่กระหม่อมหรือปุ้เปงเป็นที่รู้จักทางด้านเศรษฐกิจการห่อเที่ยวของชุมชนในหมู่บ้าน นาเชือก ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ในปัจจุบันเขตพื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพันเป็นสถานที่สำหรับการเรียนรู้ทางด้านระบบนิเวศและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลขององค์กรห้องถิ่น เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการห่อเที่ยวในห้องถิ่น สิ่งเหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดการรับรู้ แรงจูงใจ ดึงดูดจากสถานที่ท่องเที่ยว ส่งผลให้มีการเจริญเติบโตของการห่อเที่ยวอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมในการประชาสัมพันธ์ การโฆษณาและเผยแพร่ข้อมูลดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดประชุม สัมมนา การจัดกิจกรรมส่งเสริมการห่อเที่ยว การจัดนิทรรศการการห่อเที่ยว การจัดรายการนำเที่ยวประเทศไทย หรือในห้องถิ่น และการแจกเอกสารนำเที่ยว ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ สามารถทำการประชาสัมพันธ์ การโฆษณาและเผยแพร่ข้อมูลในช่องทางต่างๆ เช่น การติดแผ่นป้ายโฆษณา สิ่งพิมพ์ในรูปแบบต่างๆ วิธีการจัดทำสื่อ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น การจัดสื่อต่างๆ เหล่านี้ เป็นการเผยแพร่ข้อมูลทางการห่อเที่ยวให้แก่ผู้ที่สนใจ นำไปพิจารณาเพื่อตัดสินใจในการเดินทางห่อเที่ยว หรือเพื่อเป็นเพื่อนำทางในการเดินทางห่อเที่ยว ซึ่งอาจผลิตในรูปแบบของเอกสารต่างๆ เช่น จุลสาร โปสเตอร์ หนังสือวารสาร และนิตยสาร เป็นต้น มีผลให้นักห่อเที่ยวรับรู้ถึงกิจกรรมต่างๆ สำหรับนักห่อเที่ยว เพื่อการพักผ่อนและเป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดให้นักห่อเที่ยวเขตห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพัน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ทำให้ชุมชนในหมู่บ้านมีรายได้จากการห่อเที่ยวเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงความเป็นอยู่ทางด้านสังคมที่ดีขึ้นของชุมชนในหมู่บ้านอย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกันมีกลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรอบๆ ป่าดูนลำพันเห็นสภาพป่าและทรัพยากรถูกทำลาย ทำให้เกิดความรู้สึกห่วงใยต่อการดูแลรักษาป่าของป่าดูนลำพัน (ภัทรภาร รุจิระเศรษฐ, ๒๕๖๑ : ๑-๒๐) และเกรงว่าปู่ทุ่กระหม่อม ซึ่งมีสีสันที่แปลกไปจากปู่ต่างๆ จะสูญพันธุ์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาประวัติและเอกลักษณ์ปู่ทุ่กระหม่อมหรือปุ้เปง อำเภอนาเชือก
จังหวัดมหาสารคาม
๒. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงนาภภูมิศิลป์พื้นบ้านอีสาน ชุด ปุ้เปงลำเพลิน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : นายนันรัตน์ เขตชมภู นายราชพิชญ์ เรียบร้อย

การดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์จากเอกลักษณ์ปูทุ่งกระหม่อม ครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

๑. แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือ

๑.๑ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย บุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับกับปูทุ่งกระหม่อม “ปูແປ່ງ”

๑.๒ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์แบบไม่จำกัดคำถาม คำตอบเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเอกลักษณ์ปูทุ่งกระหม่อม สีสันสวยงาม การประดิษฐ์ทำรำ รูปแบบการแปรແຄ

๒. แบบสังเกต คือ แบบบันทึกการสังเกตการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี ๒ แบบ คือ

๒.๑ แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต และบันทึกข้อมูลจากการสังเกตเกี่ยวกับ ปูทุ่งกระหม่อม เป็นคำตามแบบปลายนี่เปิดในการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บเป็นฐานข้อมูลในการวิจัย

๒.๒ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) เป็นการใช้ประสานสัมผัสทั้ง ๕ ในการสังเกตและลงมือปฏิบัติเข้าร่วมกิจกรรมในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับ การประดิษฐ์ทำรำ การแปรແຄ การแต่งเนื้อร้องและทำงานองค์ตัว การออกแบบเครื่องแต่งกาย ประกอบการแสดง และอุปกรณ์ประกอบการแสดง ร่วมกับคนในท้องถิ่นร่วมกันพิจารณาองค์ประกอบของการแสดงเพื่อนำมาปรับปรุงการแสดง

ผลการวิจัย

ผลงานสร้างสรรค์ชุด “ปูແປ່ງລຳເພີນ” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์พื้นเมือง ผู้สร้างสรรค์ผลงานมุ่งเน้นให้เห็นถึงพลวัตของหมอลำເພີນและทำนุบำรุงศิลปะการแสดงหมอลำເພີນ ได้ด้วยอุปกรณ์กับสังคมอีสานสืบไป โดยใช้นักแสดงทั้งสิ้น ๑๕ คน

จากวิถีที่ว่า “หนึ่งเดียวเด้อຈ้า” จัดเป็นหนึ่งในการแสดงแบบใหม่ให้เห็นว่าปูสีสนันนี้ มีที่เดียวในโลกและการเดินของปูหรือเปิดตัวหมอลำในการแสดงหมอลำເພີນ ซึ่งเป็นหนึ่งในมหราพที่รับสูงประเททหมอลำที่มีพัฒนาการต่อเนื่องยาวนานนับพันปีหมอลำເພີນจึงเป็นหนึ่งปรากฏการณ์ของสังคมอีสานที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์อีสานทั้งในด้านปรัชญา ความคิด ทัศนคติ รสนิยม วัฒนธรรมอีสานและยังเป็นสื่อสะท้อนโลกทัศน์ของคนอีสานที่มีพัฒนาการยาวนานจากอดีตจนถึงปัจจุบัน คณะผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงเกิดแนวคิดที่จะนำเอกลักษณ์ของปูทุ่งกระหม่อมมาทำเป็นสีชุดและการเดินของปู อกomaเป็นรูปแบบหมอลำເພີນมาฝ่าผ่านกระบวนการวิเคราะห์และนำเสนอให้เห็นถึงพลวัตของหมอลำເພີນในการนำเสนอเอกลักษณ์ของปูทุ่งกระหม่อมมาทำเป็นสีชุดและการเดินของปูให้เกิดคุณค่าและเป็นมรดกภูมิปัญญาอีสานตลอดจนเป็นการทำนุบำรุงศิลปะการแสดงหมอลำເພີนได้ด้วยอุปกรณ์กับสังคมอีสานสืบไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ชุด ปูແປ່ງລຳເພີນ

เครื่องแต่งกาย

ผู้จัดได้ออกแบบการแต่งกายของการแสดง ชุด ปู儡เป็นคำเหลิน โดยใช้ลักษณะการแต่งกาย รูปแบบลำเพลิน และใช้ลักษณะเด่นในเรื่องสีสันของปู儡มากกำหนดสีในการออกแบบ เครื่องแต่งกาย ชุดชาย ออกแบบตามสีของปู儡ผู้ สีม่วงเปลือกมังคุด สีของชุดคือ เสื้อก็กพร้อมผ้า แฟฟไอล์ หอยหน้า สายคาดศรีษะ สร้อยคอของผู้ชาย ทับทรวงของผู้ชาย กำไลข้อมือ สีเหลืองส้ม สีของชุดคือ กางเกง สีขาวงาช้าง สีของชุดคือ เสื้อ ถุงเท้า รองเท้า ชุดหญิง ออกแบบตามสี ของปู儡เมีย เพลือผู้สีม่วงเปลือกมังคุด สีของชุดคือ ชุดราตรีสีน้ำเงิน สีเหลืองส้ม สีของชุดคือ ชุดราตรีสีน้ำเงิน สีขาวงาช้าง ส่วนบนของชุดและแขน รองเท้าคัทชู

ภาพที่ ๑ การแต่งกายผู้แสดง ปู儡เป็นคำเหลิน (ด้านหน้า)

ภาพที่ ๒ การแต่งกายผู้แสดง ปู儡เป็นคำเหลิน (ด้านหลัง)

ภาพที่ ๓ การแต่งกายผู้แสดงนักร้อง ปู่เปี้ยงลำเพลิน (ด้านหน้า)

ภาพที่ ๔ การแต่งกายผู้แสดงนักร้อง ปู่เปี้ยงลำเพลิน (ด้านหลัง)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาศิลปะการสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานจากเอกลักษณ์ปู่ทูลกระหม่อม ชุด “ปู่เปี้ยงลำเพลิน” ที่มีหลากหลายการแสดงของหมอลำเพลินที่แยกออกไป แต่ที่โดดเด่นคือ การเดินของปู่ในรูปแบบลำเพลินผู้วิจัยจึงได้นำมาประดิษฐ์เป็นชุดการแสดง ปู่เปี้ยงลำเพลิน ได้กำหนดขึ้น ดังนี้ ที่มาปู่ทูลกระหม่อมเอกลักษณ์วิวัฒนาการของ ลำเพลิน จึงมีจุดประสงค์ที่จะประดิษฐ์เป็น ชุดการแสดงเพื่อที่สามารถนำໄไปเผยแพร่แก่บุคคลทั่วไป ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างสรรค์ ลำเพลิน ให้อยู่ในสังคมไทยต่อไป ลักษณะการแต่งกาย การแต่งกายผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ใหม่ลักษณะ เครื่องแต่งกายผู้หญิง ชุดราตรีสั้น ติดกันทางปลา ปืนปักเมญูปล้ามปู ต่างหูหญิง กำไล ข้อมือ ดอกไม้เพชรทัดผம รองเท้าคัทชู เครื่องแต่งกายผู้ชาย ตัวเสื้อ เสื้อกีฬาร้องเพลงให้แล หอยหน้า ผูกขนนก สายคาดศรีษะ สร้อยคอของผู้ชาย ทับทรงของผู้ชาย กำไลข้อมือ ต่างหูชาย รองเท้า และได้ประดิษฐ์ สร้างสรรค์ทำรำขึ้น ดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงประกอบการแสดงได้กำหนดให้เป็น ทำนองลำเพลิน และ พัฒนามาเป็นดนตรีร่วมสมัย

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

การสร้างสรรค์น้ำดื่มศิลป์พื้นบ้านอีสานจากเอกสารลักษณ์ปูฐุกระหม่อม ที่มีสิ้นสายนามประกอบด้วย กระดองมีสีขาวเปลือกมังคุด ขอบเบ้าตา ขอบกระดอง ขาเดินทั้ง ๔ คู่ และก้ามหนีบทั้ง ๒ ข้าง มีสีเหลืองส้มปลายขาข้อสุดท้ายและปลายก้ามหนีบที่มีสีขาวงาช้าง เป็นเอกสารลักษณ์เฉพาะตัวของปูฐุกระหม่อมหรือปูเปี๊ยที่ธรรมชาติสร้างขึ้น โดยมีความแตกต่าง จากปูนรุ่นอื่น จึงทำให้ปูฐุกระหม่อมหรือปูเปี๊ยเป็นที่รู้จักทางด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของชุมชน ในหมู่บ้านนาเชือก ตำบลนาเชือก อำเภอโนนสูง จังหวัดมหาสารคาม

พื้นที่มหาสารคามเป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ใจกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและได้ ขึ้นชื่อว่า เป็นจังหวัดที่ส่งสมารยธรรม และความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติไว้มาก ที่มีพืชพรรณหลากหลายนานาชนิด ที่ทำให้น่าศึกษาและค้นหา

ป่าดุนลำพันเป็นสถานที่แห่งหนึ่งในตำบลนาเชือก อำเภอโนนสูง จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสถานที่ที่เต็มไปด้วยพืชพรรณและสัตว์ป่าหลากหลายชนิดมีลักษณะเป็น ป่าธรรมชาติ มีน้ำailleเฉพาะที่ตลอดเวลา หรือที่เรียกว่า “ป่าดิบชี้น” และป่าแห้งนี้มีสัตว์ชนิดหนึ่ง ที่มีเพียงหนึ่งเดียวในโลก ชี้นชื่อและถือว่าเป็นเอกสารลักษณ์ของจังหวัดมหาสารคาม นั้นคือ “ปูฐุกระหม่อม” หรือชาวบ้านเรียกว่า “ปูเปี๊ย” เป็นปูน้ำจืด จึงเลิงเห็นความงามทางด้านสีสัน ที่มีลักษณะเฉพาะของปูฐุกระหม่อมหรือปูเปี๊ยที่ไม่เหมือนปูชนิดอื่นๆ อันก่อให้เกิดคุณค่า ทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของชุมชน ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะศึกษา ลักษณะเฉพาะของปูฐุกระหม่อมหรือปูเปี๊ย สู่การสร้างสรรค์น้ำดื่มศิลป์พื้นบ้านอีสานจากเอกสารลักษณ์ ปูฐุกระหม่อมชุด “ปูเปี๊ยลำเพลิน” เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

อ้างอิง

การสำรวจประชากรปูคลกระหน่อม ประจำปีงบประมาณ (๒๕๖๑) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพัน
จังหวัดมหาสารคาม

แก้วตา จันทรานุสรณ์. (๒๕๔๖). การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ในกลอนคำเรื่องร่วมสมัย (พ.ศ.๒๕๓๗-
๒๕๔๓). วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เจริญชัย ชนไพบูลย์. (๒๕๒๖). ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านอีสาน. มหาสารคาม : คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ มหาสารคาม,
นันท์รัช ขันผ่อง. (๒๕๓๗). ล้ำซึ่ง : กลกลอนแนวใหม่ของอีสาน. ปริญญา妮พนธ์ปริญญาศิลปศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ มหาสารคาม.

นิรติ เรืองพานิช. (๒๕๔๗). การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: รัฐวิสาหกิจ.
ปิยพันธ์ แสนทวีสุข. (๒๕๔๖). การศึกษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม: ภูมิปัญญาดันตรีพื้นบ้าน
อีสาน เพื่อการพัฒนาและประยุกต์ใช้การพานิชย์และการบริการทางสังคม. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ดนตรีพื้นบ้านอีสาน คิตกิวอีสาน ตำนานเครื่องดนตรีและการ
เรียนรู้ดันตรีพื้นบ้านอีสาน. มหาสารคาม: อวิชาตการพิมพ์.

พรชัย เบียสาคร. ลำเพลินบ้านแพง ตำบลแพง อำเภอโกรกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม.
ไฟบุลย์ นัยเนตร (๒๕๔๐). ก้าว ก้าว และปูของประเทศไทยที่ได้รับพระราชทานชื่อวิทยาศาสตร์.
กรุงเทพฯ : สิริบุตรการพิมพ์.

เพียงเพ็ง ทองกล้า (๒๕๕๓) ศิลปะการแสดง : การวิจัยเรื่องน้ำดื่มปั้นสร้างสรรค์
ภาคตว ปิดตาห่อน. (๒๕๔๓) นาฏยประดิษฐ์ : การศึกษาประติมกรรมภาพลักษณ์พนมรุ้งเพื่อ^{เพื่อ}
สร้างชุดการแสดง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.,
เรณุ นพรัตน์เรืองเด่น. (๒๕๓๙). การวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา^{โครงการส่งเสริมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ “ร่วมใจกันรักษาสิ่งแวดล้อม”} จังหวัดชัยนาท.
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

ศิราภรณ์ ปทุมวัน. (๒๕๔๗). บทบาทหมอลำฉบับวรรณ ดำเนิน ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง
พื้นบ้าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สถาพร สนธวงศ์ (๒๕๔๔) เอกลักษณ์ไทยในการแสดง : วิจิตรนาฏกรรมเกิดพระเกียรติพระมหานก
สุชาติ สงหนีไวย์ (๒๕๔๕) : การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษาเขต
ห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพัน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อรพิน กาบสลับ. (๒๕๔๐). การมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนในชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา. ปัญหาฯศรีรัฐประชาศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อวิชาต ศรีสะอด (๒๕๑๐) : กุ้งฟอย-หอยไขม ปูนา-ปลาช่อน

Isan Arts and Culture

- ๐๑ บทบาท พื้นที่ ของกูมปีลญา
เครื่องเป็นเดินเพาต่าเดินเกวียนธุปแบบดั้งเดิม
ท่านมาลงบริบททางเศรษฐกิจ สังคม
การเมือง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
สืบสกัด สมมูลกาก

๐๒ วัฒนธรรมทางดูดตรี
ของวงมหิหรีพื้นบ้านอีสานนิตี้
พะสันธ์ ศรีวัฒน์
จันทราพร ศรีบันก์
พัชรี ถุงแก้ว
เสาวรัตน์ กศศะ

๐๓ พระพ่อบทกวยเจ็บ :
การศักษาประวัติศาสตร์และความเชื่อ
ของบุญบารมีสถานสำคัญเมืองเชียงคาน
ธีระวัฒน์ แส้นคำ พกธิวัฒน์ ถุรวรรณสกัด
กาบดา ปุ่มสัน วะระบุช หมายยืน
ชนิษฐา หาระคุณ

๐๔ วากกรรมเกี่ยวกับ “ล้าดวน”
ในสังคมเมืองศรีสะเกษ
พ.ศ.๒๕๘๒ - ๒๕๙๖
รัตนยพงศ์ สารรัตน์

๐๕ บทความวิจัย การสร้างสรรค์
นาฏศิลป์ร่วมสมัย จากแรงบันดาลใจ
ในวรรณกรรมพื้นบ้านอีสาน
เรื่อง ตำนานพ้าแดงนาข่าวอ่ : หนอนหานน้อย เมืองกูมกวาป
ตฤษา ซึ่มจริญ
มนูสกัด เรืองเดช

๐๖ การสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน
จากเอกลักษณ์ปู่กุลกระหน่อม
ชุด “ปู่॥ปังลำแพลิน”
บันธุวัฒน์ เขตชนก ปรากรณ์ พันธุ์มณี
ราชพิชัย เรียบเร้อย คงกฤษ ตราษี

๐๗ วารุณีเกพสุรา
: การสร้างสรรค์การแสดงอีสานร่วมสมัย
มกิตา กอร์ พันธุ์กานต์ ตาลพล
สุภารัตน์ อาฒยะพันธุ์ กิตติพงศ์ มาด
สันนา ไชยโน กาบุรัมย์ เหลาพัลัย

๐๘ นครานครซัยบูรินทร์
: การสร้างสรรค์นาฏศิลป์อีสานร่วมสมัย
ณัฐริดา ประดิษฐ์ ภญสีรีลักษณ์ จันทโพธ์
สุ่มรัตน์ อาทพะพันธ์ ปีจัตุร นาคสัก้า
สุรบงร์ วงศ์สุวนลา ภูวนิจันทร์ เหลาพัลัย